

Sygn. akt I C 83/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Powalska

Protokolant: staż. Patrycja Szydłowska

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.

przeciwko B. G.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną wobec powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. umowę o podział majątku wspólnego z dnia 30 października 2008 r., zawartą przed notariuszem S. T. za numerem Rep. A. Nr 5384/2008, zawartą pomiędzy B. G. (1) a B. G., obejmującą spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Z., położone w Z. przy ulicy (...) oraz udział (3/5) we współwłasności niezabudowanej nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), wobec ochrony wiarygodności powoda wynikających z tytułów wykonawczych w postaci prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 26 lipca 2004 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Sieradzu w sprawie V GNc 1236/04 oraz prawomocnego nakazu zapłaty z dnia 4 sierpnia 2004 r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Sieradzu w sprawie V GNc 1273/04;
2. zasądza od pozwanej B. G. na rzecz powoda (...) Spółka z o.o. z siedzibą w Ł. kwotę 8.238 (osiem tysięcy dwieście trzydzieści osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych jako zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 83/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 30 października 2013 r. (data wpływu), wniesionym do Sądu Okręgowego w Łodzi powód (...) Spółka z o.o. z siedzibą w Ł. dochodził uznania za bezskuteczną wobec niego umowy o podział majątku wspólnego z dnia 30 października 2008 roku, sporządzonej przez notariusza S. T. z Kancelarii Notarialnej w Z. za Rep. A. (...), zawartej pomiędzy dłużnikiem , B. G. (1), a pozwaną B. G. w zakresie przeniesienia na rzecz pozwanej udziału 1/2 w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego, położonego w Z. przy ulicy (...), znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Z. oraz udziału 3/10 we współwłasności nieruchomości niezabudowanej, położonej w Z. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), wobec przysługującej powodowi wiarygodności w wysokości 39.348,05 złotych wraz z należnościami ubocznymi. Wnosił o zasądzenie kosztów procesu.

Pozwana w odpowiedzi na pozew podniosła przede wszystkim brak podstaw do uwzględnienia powództwa w oparciu o treść art. 59 zdanie 2 k.c. wobec upływu przewidzianego tam rocznego terminu na dochodzenie uznania umowy za bezskuteczną.

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Sieradzu jako właściwemu miejscowo.

Przed Sądem Okręgowym w Sieradzu powód popierał roszczenie objęte pozwem, podtrzymując wskazaną w pozwie podstawę prawną w treści art. 527 k.c.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i argumentowała, że brak jest ustawowych przesłanek skargi pauliańskiej, albowiem nie uzyskała wskutek kwestionowanej czynności korzyści majątkowej, dłużnik nie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i do takiego pokrzywdzenia nie doszło. Podnosiła, że przy zawieraniu umowy o podział majątku wspólnego, której dotyczy przedmiotowe powództwo została poinformowana przez dłużnika B. G. (1), że wskutek zawarcia umowy nie dojdzie do pokrzywdzenia wierzycieli, a notariusz dokonał takiego podziału, aby nie doszło do pokrzywdzenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

B. G. (1) – mąż pozwanej B. G. prowadził działalność gospodarczą w (...) Spółki Jawnej (...) z siedzibą w Z., wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego pierwotnie jako (...) B. G. i S. (...) Spółka Jawna w Z. w dniu 2 stycznia 2002 roku za numerem KRS (...). Jego współnikiem w tym przedsięwzięciu był S. R. (1). Małżonkowie G. byli w dobrych relacjach, prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Pozwana pracowała jako nauczyciel i pomagała mężowi w prowadzonej działalności gospodarczej, pracownicy spółki nazywali ją „szefową” (dowód : odpis z KRS k. 17 – 24, zeznania pozwanej protokół rozprawy z dnia 24 lutego 2015 r. 00:25:26 – 01:09:40)

Począwszy od 2003 roku zaczęły się kłopoty finansowe powyższej spółki, która zaprzestała na bieżąco regulować swoje zobowiązania. W dniu 4 marca 2004 roku Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy wydał w sprawie o sygnaturze X GNc 3013/03 nakaz zapłaty obejmujący obowiązek zapłaty przez Spółkę (...) na rzecz M. N. kwoty 64.192 złote wraz z należnościami ubocznymi. W dniu 26 lipca 2004 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu – Sąd Gospodarczy wydał w sprawie o sygnaturze V GNc 1236/04 przeciwko (...) B. G. i S. (...) Spółka Jawna w Z. nakaz zapłaty na rzecz (...) Spółka z o.o. w D. opiekujący na kwotę 23.460,90 złotych wraz z odsetkami i kosztami procesu, zaś w dniu 4 sierpnia 2004 roku ten sam Sąd wydał w sprawie V GNc 1273/04 kolejny nakaz zapłaty pomiędzy tymi samymi stronami na kwotę 15.887,15 złotych wraz z należnościami ubocznymi.

W 2004 roku przeciwko (...) B. G. i S. (...) Spółka Jawna zostały wszczęte postępowania egzekucyjne : z wniosku (...) Spółka z o.o. w K. na podstawie tytułu wykonawczego nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 31 maja 2004 r. obejmującego należność główną w wysokości 72.142, 02 złote wraz z odsetkami i kosztami procesu (Km 939/04), z wniosku T. T. na podstawie nakazu zapłaty Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi w zakresie należności głównej 29.282,44 złotych z kosztami i odsetkami (Km 906/04), z wniosku (...) Spółki z o.o. w P. na podstawie nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 30 maja 2003 roku co do kwoty głównej 3.806,40 złotych wraz z należnościami ubocznymi (Km 459/04), z wniosku B. K. i S. K. wobec poddania się rygorowi egzekucji na mocy oświadczenia zawartego w akcie notarialnym z dnia 9 lipca 2003 roku w zakresie egzekucji kwoty 289.627,24 złotych (Km 93/04), z wniosku (...) Spółki Jawnej na podstawie nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 12 listopada 2003 r. w zakresie należności głównej 16.767,83 złotych wraz z odsetkami i kosztami postępowania (Km 308/04), z wniosku M. M. (1) na podstawie nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 10 grudnia 2003 roku w zakresie kwoty 54.352,18 złotych (Km 242/04), B. Z. i E. Z. na podstawie wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi z 6 października 2003 roku, co do kwoty 5.182,85 złotych (Km 46/04) (dowód: załączone akta egzekucyjne powołane wyżej) .

W dniu 20 listopada 2003 roku (...) Bank (...) Spółka Akcyjna Oddział w P. udzieliła spółce (...) kredytu obrotowego na działalność gospodarczą w kwocie 75.000 złotych, którego spłata podlegała zabezpieczeniu zarówno hipoteką kaucyjną, jak i poręczeniem udzielonym przez B. G.. Na rzecz powyższego banku zostały wszczęte dwa postępowania egzekucyjne przeciwko zarówno B. G. (1) jak i B. G. na podstawie wniosków z 27 lutego 2006 roku w zakresie kwot głównych : 36.496,48 złotych i 27.706,60 złotych (Km 265/06 i Km 266/06). Na dzień 31 października 2004 roku spółka prowadzona przez dłużnika miała zobowiązania na poziomie 2.611.029,24 złotych, przekraczające ewidencyjną wartość majątku spółki (bezsporne, pisemne uzasadnienie postanowienia S.R. w Sieradzu k. 2 akt V GUp 1/05).

W dniu 30 grudnia 2005 roku ogłoszona została przez Sąd Rejonowy w Sieradzu upadłość (...) B. G. i S. (...) Spółka Jawna w Z.. Wysokość zobowiązań spółki na dzień 31 grudnia 2005 r. wynosiła 1.496.434,24 złotych. W trakcie tego postępowania syndyk masy upadłości wyzbył się majątku upadłego dłużnika i postanowieniem sędziego komisarza z dnia 2 października 2008 roku, wydanym w sprawie V GUp 1/05 zatwierdzono ostateczny plan podziału funduszy masy upadłości, który przewidywał zaspokojenie jedynie wierzycielności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Naczelnika Urzędu Skarbowego w Z. i Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli. Postanowieniem z dnia 27 października 2008 roku w sprawie V GUp 1/05 Sąd Rejonowy w Sieradzu stwierdził ukończenie postępowania upadłościowego przedmiotowej spółki (dowód: tytuły wykonawcze k. 25-26, 29,30, k. 4 akt Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli III RC 112/08, plan podziału k. 33, postanowienie k. 34 i 36, bilans k. 297 akt V GUp 1/05)

W oparciu o tytuł wykonawczy wydany na rzecz wierzycielki M. N., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przeciwko B. G. (1) przez Sąd Okręgowy w Łodzi postanowieniem z dnia 26 marca 2007 r. została wszczęta przeciwko B. G. (1) egzekucja przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli w sprawie Km 694/07, w ramach której organ egzekucyjny dokonał zajęcia spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Z., położonego w Z. przy ulicy (...). Ten składnik majątkowy był objęty wspólnością majątkową małżonków B. i B. G., która o podejmowanych przez komornika względem lokalu czynnościach była zawiadomiona i jeszcze w 2007 r. zaskarżyła czynność zajęcia. W maju 2008 roku wierzycielka M. M. (2) wystąpiła przeciwko B. i B. G. z pozwem o zniesienie małżeńskiej wspólności majątkowej i sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą III RC 112/08, gdzie odpis pozwu pozwana B. G. (2) otrzymała w dniu 12 września 2008 roku. Wobec bezskuteczności egzekucji, postępowanie zostało umorzone w maju 2011 roku.

W dniu 14 marca 2008 roku B. G. (1) i jego żona B. G. (2) zawarli przed notariuszem S. T. w Kancelarii Notarialnej w Z. umowę w przedmiocie ustanowienia rozdzielności majątkowej . Po tej czynności nie mieszkali już razem, we wspólnym mieszkaniu przy ulicy (...) została pozwana, która wiedziała o długach spółki i toczącym się postępowaniu upadłościowym. Postanowieniem z dnia 24 września 2008 roku egzekucja w sprawie Km 694/07 została umorzona wobec braku tytułu wykonawczego przeciwko B. G. (dowód : pisma k. 62 i k.104, 187 akt Komornika Sądowego przy S.R. w Z. Km 694/07, wypis aktu notarialnego k. 77, zwrotne poświadczenie k. 37 akt S.R. w Z. (...), zeznania świadka B. G. protokół rozprawy z dnia 23 maja 2014 r. – 00:15:02 – 00:24:13).

W dniu 30 października 2008 roku B. G. (1) i B. G. (2) zawarli przed notariuszem S. T. prowadzącym Kancelarię Notarialną w Z. umowę o podział majątku wspólnego, na mocy której B. G. (2) nabyła w całości prawo do spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w Z., o powierzchni 57,9 m² położonego w Z. przy ulicy (...), o wartości 144.750 złotych, udział 1/5 we współwłasności nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli KW (...) przy wskazaniu wartości całkowitej nieruchomości na poziomie 450.000 złotych oraz udział 3/5 we współwłasności nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli (...) przy wartości tego udziału wynoszącej 25.840 złotych. B. G. (1) nabył zaś na mocy tej czynności udział 4/5 we współwłasności nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...)(KW (...)), przy istniejących wpisach na tej nieruchomości hipoteki umownej kaucyjnej w kwocie 80.000 złotych oraz hipoteki umownej zwykłej w kwocie 226.772,71 złotych, a strony zgodnie ustaliły dokonanie powyższego podziału bez jakichkolwiek spłat i dopłat, zrzekając się jednocześnie względem siebie wszelkich roszczeń związanych z dotychczasową współwłasnością

powyższych składników majątkowych. Wartości poszczególnych składników majątkowych objętych podziałem oraz sposób podziału wynikały z oświadczeń i woli stron czynności notarialnej (dowód : kopia aktu notarialnego k. 64 – 67, zeznania świadka notariusza S. T.k. 233 i verte).

W tym czasie pozwana B. G. (2) i dłużnik B. G. (1) nie mieszkali już wspólnie (bezsporne).

W dniu 8 czerwca 2009 roku także przed notariuszem S. T. na mocy umowy sprzedaży w formie aktu notarialnego Rep. A. Nr (...) B. G. (2) zbyła D. i K. małżonkom K. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ulicy (...), które uzyskała wcześniej z podziału majątku wspólnego z mężem B. G. (1), za cenę 178.000 złotych. Środki finansowe uzyskane z powyższej transakcji zostały przez pozwaną zużyte na bieżące potrzeby. Po wydaniu lokalu nabywcom, pozwana zamieszkała u córki stron (dowód : kopie aktów notarialnych k. 69 – 73, bezsporne).

W dniu 5 sierpnia 2009 roku powodowa spółka (...) kupiła od Spółki z o.o. (...) wierzytelność przysługującą jej wobec dłużnika (...) B. G. i S. (...) Spółka Jawna w Z. wynikającą z nakazów zapłaty wydanych w dniu 26 lipca 2004 r. w sprawie V GNc 1236/04 i w dniu 4 sierpnia 2004 r. w sprawie V GNc 1273/04. Postanowieniami z dnia 16 października 2009 r. Sąd Rejonowy w Sieradzu nadał klauzulę wykonalności powyższym nakazom zapłaty na rzecz wierzyciela (...) Spółki z o.o. w Ł., w sprawach o sygnaturach V GCo 114/09 i V GCo 116/09. Następnie zaś postanowieniem z dnia 27 grudnia 2010 r. w sprawie o sygnaturze V GCo 55/10 Sąd Rejonowy w Sieradzu na wniosek wierzyciela Spółki z o.o. (...) nadał klauzulę wykonalności nakazowi zapłaty z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie V GNc 1236/04 oraz postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2010 r. w sprawie V GCo 57/10 nakazowi zapłaty z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie V GNc 1273/04, przeciwko B. G. (1) i S. R. (1) – współnikom (...) B. G. i S. (...) Spółka Jawna w Z. (dowód : postanowienia k. 27-28, k. 31-32).

W dniu 6 października 2010 r. powodowa spółka złożyła wniosek do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli A. N. o wszczęcie egzekucji przeciwko B. G. (1) i S. R. (1) w zakresie wyegzekwowania wierzytelności wynikającej z tytułu wykonawczego – nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 4 sierpnia 2004 r. (VGNC 1273/04). Postępowanie wszczęto pod sygnaturą Km 2433/10. W jego toku egzekucję skierowano do udziału 4/5 we współwłasności nieruchomości położonej w Z. przy Ulicy (...), należącego do B. G. (1), którego wartość komornik oszacował na kwotę 198.771 złotych, ale wobec braku chętnych nabywców licytacyjnych, po bezskutecznej drugiej licytacji egzekucję w tym zakresie umorzono postanowieniem z dnia 20 marca 2013 r.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 31 marca 2014 r. wydanym w przedmiocie rozstrzygnięcia zarzutów powoda na plan podziału , Spółka (...) otrzymała natomiast kwotę 9.422,53 złote i koszty egzekucyjne w wysokości 8815,86 złotych z egzekucji prowadzonej w sprawie Km 2433/10, kwotę 2.392,95 złotych i koszty egzekucyjne w wysokości 1.510 złotych z egzekucji w sprawie Km 268/11 i kwotę 3.103,62 złote oraz koszty egzekucyjne w wysokości 2.140 złotych z egzekucji w sprawie Km 269/11, wynikających z podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży licytacyjnej udziału 2/5 we współwłasności nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), przysługującego S. R. (1) (dowód: odpis postanowienia k. 283 akt Km 2433/10 Komornika Sądowego przy S.R. w Z.).

W ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego z wniosku (...) Spółki z o.o. przez Komornika Sądowego przy S.R. w Z. przeciwko B. G. (1) (Km 268/11) egzekucję ponownie skierowano do udziału 4/5 należącego do dłużnika we współwłasności nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), objętej księgą wieczystą KW nr (...), który dłużnik uzyskał wskutek zawarcia kwestionowanej umowy o podział majątku wspólnego. Pierwsza licytacja w dniu 17 listopada 2014 r. nie doszła do skutku wobec braku wierzycieli, a wartość powyższej nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym ustalono ostatecznie na kwotę 250.000 złotych. Termin drugiej licytacji obwieszczono na dzień 11 maja 2015 r. Dłużnik B. G. (1) poza udziałami w nieruchomościach opisywanych wyżej, nie ma innego majątku. Utrzymuje się z emerytury w wysokości miesięcznej około 1300 złotych, z której potrącane są alimenty na rzecz pozwanej w wysokości po 800 złotych miesięcznie. Wierzytelności powoda wynikające z wymienionych w pozwie tytułów wykonawczych dotąd nie zostały w całości zaspokojone (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów załączonych wprawdzie częściowo w kopiach ale, których autentyczności nie kwestionowała żadna ze stron. Sąd dał wiarę zeznaniom świadka S. T. i B. G. (1) jako

logicznym, spójnym i korelującym z dowodami z dokumentów. Nie zasługują zaś na wiarę zeznania świadka S. R. (2), w zakresie twierdzeń dotyczących tego, że pozwana dowiedziała się o problemach finansowych swojego męża już po ogłoszeniu upadłości, skoro sam dłużnik zeznał, że rozmawiał z żoną o układzie z wierzycielem - Spółką (...), która inicjowała postępowanie upadłościowe, ponadto pozwana poręczała kredyt obrotowy na działalność Spółki (...). Wreszcie wiedziała także o egzekucji skierowanej do prawa do lokalu mieszkalnego, w którym zamieszkiwali wspólnie z dłużnikiem. Nie są też wiarygodne zeznania świadka o tym, iż to notariusz decydował o czasie podziału majątku wspólnego pozwanej i dłużnika, jego sposobie i przyjętych wartościach poszczególnych składników nim objętych, czemu świadek S. T. wyraźnie zaprzeczył. W tym zakresie nie są także wiarygodne zeznania pozwanej, która przekonywała, że nie była jej znana sytuacja finansowa prowadzonej przez dłużnika firmy, a jednocześnie stwierdziła, że pomagała w jej prowadzeniu, była przez pracowników nazywana „szefową”. Tym samym sąd dał wiarę przedstawicielowi powodowej spółki wobec poparcia jego twierdzeń wiarygodnym, wskazanym wyżej materiałem dowodowym.

Sąd zważył, co następuje :

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Przede wszystkim trzeba wskazać, że przedmiotem pozwu jest skarga pauliańska osadzona w treści art. 527 i następnich k.c., a nie przepis art. 59 k.c., który stanowił osnowę odpowiedzi na pozew, mimo że chodzi o ochronę tylko jednego wierzyciela. W orzecznictwie prezentowany jest pogląd, z którym zgadza się Sąd w niniejszej sprawie, co do tego, że zachodzą daleko idące odrębności między unormowaniem art. 59 k.c., a unormowaniem art. 527 – 534 k.c. Roszczenie wywodzone z art. 59 k.c. wymaga udowodnienia innych przesłanek, niż roszczenie wywodzone z art. 527 i nast. k.c. Przepis art. 59 k.c. umożliwia zaspokojenie przysługującego osobie trzeciej takiego roszczenia, któremu zadośćuczynienie byłoby niemożliwe całkowicie lub częściowo wskutek wykonania umowy zwartej przez zobowiązanego do zaspokojenia tego roszczenia z inną osobą, roszczenie zaś musi pozostawać w takim stosunku do przedmiotu umowy, że samo wykonanie tej umowy czyni niemożliwym zaspokojenie roszczenia. Udowodnienia wymaga tylko to, że strony umowy o roszczeniu wiedziały, albo że umowa była nieodpłatna. Natomiast przepisy art. 527 i następnego k.c. zapewniają ochronę wierzycielowi w razie niewypłacalności dłużnika, sam zaś fakt zawarcia umowy dłużnika z osobą trzecią nie narusza praw wierzyciela, jeżeli wierzyciel może być zaspokojony z innych praw majątkowych dłużnika. Nie znajduje zatem żadnych podstaw interpretacja przepisów art. 59 i 527 i nast. k.c., że art. 59 k.c. znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy powództwo ma odnieść skutek jedynie względem jednego wierzyciela, a art. 527 k.c. gdy chodzi o wielość wierzycieli (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 23 lipca 2014 r., I ACa 343/14, Lex nr 1498920).

Podstawę roszczenia w niniejszej sprawie stanowi zatem przepis art. 527 § 1 k.c. Zgodnie z jego treścią gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Wierzytelność osoby występującej z żądaniem z art. 527 k.c. musi istnieć najpóźniej w chwili zamknięcia rozprawy, choć nie musi ona być ściśle określona co do wysokości. Musi jednak być zaskarżalna, wymagalna i dotyczyć ma wierzytelności pieniężnych.

Podstawową przesłanką skuteczności zaskarżenia czynności dłużnika jest to, aby spowodowała ona pokrzywdzenie wierzyciela, które polega na tym, że jego wierzytelność nie może być zrealizowana i zrealizowanie jej w przyszłości jest również wątpliwe oraz to, iż dłużnik właśnie z taką świadomością pokrzywdzenia wierzycieli działał, czyli zdawał sobie sprawę z tego, że jego czynność prawna może spowodować niemożliwość uzyskania zaspokojenia przez jego wierzycieli. Nie jest natomiast konieczny zamiar pokrzywdzenia wierzyciela i zła wiara dłużnika. Wystarczy uznanie, że dłużnik przewidywał pokrzywdzenie w granicach ewentualności.

Nadto istotne jest także, że pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia tj. wystąpienia z żądaniem uznania bezskuteczności

czynności prawnej. Przepis art. 527 § 2k.c. wiąże bowiem pokrzywdzenie wierzyciela z rzeczywistą niewypłacalnością dłużnika, która musi istnieć w chwili wystąpienia ze skargą pauliańską, jak i w chwili orzekania przez sąd o żądaniu wierzyciela uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną - art. 316 § 1 k.p.c. – por. wyrok S.N. z dnia 27 lutego 2009 r. V CSK 309/08 , LEX nr 603191, wyrok S.N. z dnia 19 lutego 2010r. , IV CSK 303/09, LEX nr 852580).

Ciężar udowodnienia niewypłacalności dłużnika spoczywa przy tym na wierzycielu. Faktu tego może dowodzić wszelkimi środkami dowodowymi, ale w praktyce podstawową rolę odgrywa postanowienie komornika o umorzeniu egzekucji z powodu jej bezskuteczności. Jednakże do postanowienia tego w ramach procesu ze skargi pauliańskiej nie należy przywiązywać kapitalnego znaczenia. Sąd w tej sprawie akceptuje pogląd, zgodnie z którym bezskuteczność egzekucji nie mogłaby być przesłanką skuteczności akcji pauliańskiej choćby z tego powodu, że jej celem nie jest samo pozbawienie skuteczności prawnej zaskarżonej czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, lecz właśnie umożliwienie wierzycielowi prowadzenia skutecznej egzekucji z majątku dłużnika w celu zaspokojenia swojego roszczenia. Skarga pauliańska nie ma więc charakteru wtórnego w stosunku do postępowania egzekucyjnego, ale – z zasady – go wyprzedza (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 17 lipca 2014 r., I ACa 566/14 , Lex nr 1500792) . Na wierzycielu spoczywa także ciężar udowodnienia tego, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia.

Przepis § 3 art. 527 k.c. ułatwia sytuację procesową wierzyciela w przypadku, gdy skutek czynności krzywdzącej go korzyść otrzymała osoba będąca w bliskim stosunku z dłużnikiem. Ustawodawca wprowadzając domniemanie prawne, zwolnił w takiej sytuacji wierzyciela z konieczności dowodzenia, iż osoba trzecia wiedziała o tym, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wierzyciel musi wówczas jedynie wykazać podstawę domniemanie czyli istnienie bliskiego stosunku między dłużnikiem a osobą trzecią w chwili dokonywania zaskarżonej czynności. W art. 527 § 3 k.c. chodzi o taki stosunek bliskości między dwiema osobami, który uzasadnia przyjęcie, iż jedna z nich jest w posiadaniu informacji o obecnej sytuacji majątkowej drugiej. Będą to najczęściej więzy wynikające z pokrewieństwa, bliskiej znajomości, bądź jak w tej sprawie, z małżeństwa (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 3 czerwca 2014 r., I ACa 448/14, Lex nr 1566993).

Wskazać w tym miejscu także należy , że umowa o podział majątku wspólnego po ustaniu ustawowej wspólności małżeńskiej zawarta z pokrzywdzeniem wierzyciela może być przez niego zakwestionowana skargą pauliańską (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 maja 2014 r., I ACa 58/14, Lex nr 1477082) . .

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że powodowa Spółka (...) ma względem dłużnika B. G. (1) wierzytelność, wynikającą z tytułów wykonawczych - nakazów zapłaty wydanych w dniu 26 lipca 2004 r. w sprawie V GNc 1236/04 i w dniu 4 sierpnia 2004 r. w sprawie V GNc 1273/04, z klauzulą wykonalności nadaną zarówno przeciwko B. G. (1) jako dłużnikowi, jak i powodowej Spółce (...) jako następcy prawnemu pierwotnego wierzyciela. Sama aktualna wysokość tej wierzytelności, pozostaje w niniejszym procesie bez znaczenia. Istotne jest zaś, że dotąd nie została w całości przez dłużnika zaspokojona, mimo prowadzonej w tym względzie egzekucji.

Zaskarżona czynność spowodowała przy tym pokrzywdzenie wierzyciela – powodowej Spółki (...), czyli zaistnienie takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje utrudnienie i odwleczenie zaspokojenia wierzyciela, które jest przyszłe i niepewne, zwłaszcza w kontekście przebiegu dotychczas prowadzonych czynności egzekucyjnych. Dłużnik B. G. (1) zawierając bowiem z pozwaną umowę o podział majątku wspólnego wyzbył się majątku w postaci należnych mu udziałów we współwłasności tych składników majątkowych, które w wyniku podziału przypadły wyłącznie pozwanej. Tymczasem egzekucja toczona przez wierzyciela z pozostałego majątku dłużnika nie przynosi dotąd skutku pełnego zaspokojenia. Na skutek tej czynności stał się niewypłacalny, przynajmniej w zasadniczo większym stopniu niż dotychczas. Czynność ta spowodowała więc w istocie niemożność zaspokojenia. Oczywistym jest na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, że w aktualnym stanie oraz na chwilę wystąpienia ze skargą pauliańską, dłużnik posiada inny majątek, z którego wierzyciel podjął próbę zaspokojenia. Chodzi tutaj o udział (4/5) we współwłasności nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...). Jednakże trzeba mieć na względzie, że egzekucja w stosunku do tego składnika majątkowego była już umorzona w 2011 r., z powodu bezskutecznego przeprowadzenia dwóch terminów licytacji, a obecnie ponownie pierwszy termin licytacji nie zgromadził żadnego

chętnego nabywcy i w tym kontekście jest mało prawdopodobne aby druga licytacja wyznaczona na 11 maja 2015 r. wyłoniła nabywcę. Gdyby zatem dłużnik nie wyzbył się należnych udziałów w prawie do lokalu mieszkalnego położonego w Z. przy ulicy (...) i nieruchomości położonej w Z. przy ulicy (...), wierzyciel mógłby uzyskać zaspokojenie, zwłaszcza że w tym zakresie składniki majątkowe nie były przedmiotem wpisu hipotek wskazujących na pierwszeństwo zaspokojenia ewentualnych innych wierzycieli. Oceny w zakresie stanu niewypłacalności dłużnika i pokrzywdzenia wierzyciela nie zmienia zatem okoliczność, że dłużnik posiada nieruchomość, z której komornik nadal prowadzi egzekucję, jak dotąd bezskutecznie. Tymczasem o niewypłacalności dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. decyduje nie tyle rachunkowy bilans składników majątku dłużnika, co faktyczna możliwość zaspokojenia przez wierzyciela całej wierzytelności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 października 2014 r., VI ACa 1940/13, Lex nr 1567112).

Nie budzi, zdaniem sądu, wątpliwości także istnienie świadomości dłużnika w zakresie działania z pokrzywdzeniem wierzycieli. Przede wszystkim w tym względzie istotne jest, że skoro kwestionowana umowa o podział majątku wspólnego została zawarta w dniu 30 października 2008 roku, to był to czas kiedy B. G. (1) zdawał sobie doskonale sprawę z zakresu niezaspokojonych w postępowaniu upadłościowym zobowiązań i ich wielkości oraz następczej możliwości zwrócenia się przez niezaspokojonych wierzycieli przeciwko niemu jako współnikowi upadłego podmiotu i wykorzystał krótki moment, kiedy upadłość została ukończona, a postępowania egzekucyjne wobec niego jako współnika upadłej spółki jeszcze nie zostały wszczęte. Ukończenie upadłości Sąd stwierdził bowiem w dniu 27 października 2008 r. i B. G. (1) wiedział jakie wierzytelności znalazły się na zatwierdzonej liście wierzytelności. Zatem dłużnik musiał liczyć się z tym, że niezaspokojeni wierzyciele będą dochodzili swoich należności. Nie wpływa na zmianę takiej oceny fakt, że w momencie podziału majątku wspólnego takie wierzytelności nie były formalnie względem niego zgłoszone. Wystarczy bowiem aby w tym czasie dłużnik przewidywał pokrzywdzenie wierzycieli w granicach ewentualności czyli zdawał sobie sprawę, że dokonana czynność może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. W tym okresie B. G. (1) miał taką świadomość, o czym świadczą słowa pozwanej, która jako motyw podziału majątku wskazywała chęć ocalenia majątku dorobkowego przed wierzycielami.

Tym samym należy uznać, że spośród wymaganych przesłanek uznania zaskarżonej czynności za bezskuteczną należy przyjąć, że czynność została dokonana pokrzywdzeniem wierzycieli, a świadomość w tym względzie miał dłużnik i skutek jej dokonania osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową wystarczy wykazanie, że na podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz lub prawo, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 kwietnia 2014 r., I ACa 1261/13, Lex nr 1455582). Z uwagi na to, że osobą przysporzoną majątkowo jest żona dłużnika, zgodnie z unormowaniem art. 527 § 3 k.c. zachodzi domniemanie, że wiedziała ona o działaniu dłużnika – swojego męża – ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Pozwana takiego domniemania nie zdołała obalić w tym procesie. Co więcej, w okolicznościach tej sprawy niewątpliwym jest, że pozwana posiadała rzeczywistą wiedzę co do kondycji i sytuacji finansowej dłużnika. Zdawała sobie sprawę, że wyzbywając się majątku na jej rzecz, stał się niewypłacalny, a przynajmniej pogłębił ten stan, skoro do marca 2008 roku, kiedy umownie zniesiono wspólność majątkową małżeńską mieszkała razem z dłużnikiem.

Nie znajdują oparcia w zebranych materiale dowodowym twierdzenia B. G. aby była zaskoczona sytuacją finansową swojego męża. Trzeba w tym względzie pamiętać, że już w listopadzie 2003 r. i w styczniu 2004 roku uczestniczyła w zaciągnięciu kredytu obrotowego bankowego na bieżącą działalność spółki (...), gdzie funkcjonowała jako „szefowa”, przyznając, iż pomagała mężowi w prowadzeniu tej firmy. Doskonale zdawała sobie sprawę z istniejących długów, kiedy w roku 2007 doszło do skierowania egzekucji w zakresie wierzytelności M. N. do spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, gdzie małżonkowie G. wspólnie zamieszkiwali. Zresztą pozwana zaskarżyła czynność komornika w tym względzie. B. G. (1) zeznał, że rozmawiali z pozwaną o układzie z wierzycielem - Spółką (...), zanim doszło do ogłoszenia upadłości likwidacyjnej. Ten fakt zaś miał miejsce w grudniu 2005 roku. Wreszcie pozwana przyznała, że moment zawarcia umowy o podział majątku był wyczekany, tak aby ukończona była upadłość, a sposób podziału majątku i wskazane wartości poszczególnych jego składników tak ukształtowane aby nie narazić się na późniejszą skargę pauliańską. Ponadto pozwana przyznała, że jej motywem dokonania podziału majątku wspólnego była ochrona

dorobku życia przed wierzycielami. To wszystko jednoznacznie przesądza o tym, że pozwana wiedziała o działaniu dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela.

Niezależnie od tego uzyskała korzyść majątkową nieodpłatnie (podział majątku nastąpił bez spłat i dopłat), co oznacza, że wierzyciel mógł żądać uznania czynności za bezskuteczną, nawet przy założeniu, iż osoba trzecia nie wiedziała i przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć o działaniu dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli (art. 528 k.c.).

Zatem wobec zaistnienia wszystkich przesłanek warunkujących dopuszczalność skargi pauliańskiej w przedmiotowym stanie faktycznym, należało uwzględnić powództwo w całości.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik sprawy. W skład zasądzonych kosztów wchodzi opłaty sądowe oraz wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika - radcy prawnego w jednej stawce minimalnej – 3.600 złotych przy wskazanej wartości przedmiotu sprawy na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163,poz. 1349 ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w wyroku.